

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

UZNESENIE

Ústavného súdu Slovenskej republiky

I. ÚS 400/2023-10

Ústavný súd Slovenskej republiky v senáte zloženom z predsedníčky senátu Jany Baricovej a sudcov Rastislava Kaššáka (sudca spravodajca) a Miloša Maďara v konaní podľa čl. 127 Ústavy Slovenskej republiky o ústavnej sťažnosti sťažovateľky obchodnej spoločnosti **Bio CON 1 s. r. o.**, Mlynské Nivy 54, Bratislava, IČO 36 710 172, zastúpenej advokátom JUDr. Ľubomírom Schweighoferom, Šafárikovo námestie 2, Bratislava, proti postupu a uzneseniam Okresného súdu Banská Bystrica č. k. 14 Up 986/2022 z 27. septembra 2022 a č. k. 14 Up 986/2022 z 27. marca 2023 takto

r o z h o d o l :

Ústavnú sťažnosť **o d m i e t a .**

O d ô v o d n e n i e :

I.

Ústavná sťažnosť sťažovateľky a skutkové okolnosti prípadu

1. Sťažovateľka sa ústavnou sťažnosťou doručenou Ústavnému súdu Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) 7. júna 2023 domáha vyslovenia porušenia základného práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) a práva na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dohovor“) uzneseniami Okresného súdu Banská Bystrica (ďalej len „okresný súd“) č. k. 14 Up 986/2022 z 27. septembra 2022 (ďalej aj „napadnuté uznesenie vyššieho súdneho úradníka“) a č. k. 14 Up 986/2022 z 27. marca 2023 (ďalej aj „napadnuté uznesenie sudcu“) a postupom, ktorý ich vydaniu predchádzal. Navrhuje napadnuté uznesenia zrušiť a vec vrátiť okresnému súdu na ďalšie konanie.

2. Z ústavnej sťažnosti a príloh k nej pripojených vyplýva, že sťažovateľka bola v upomínacom konaní vedenom okresným súdom v procesnom postavení žalovanej, proti ktorej sa obchodná spoločnosť [REDACTED], [REDACTED], [REDACTED] (ďalej len „žalobkyňa“), domáhala zaplatenia sumy 7 563,60 eur s príslušenstvom. Okresný súd vydal 13. júla 2022 platobný rozkaz sp. zn. 14 Up 986/2022 (ďalej len „platobný rozkaz“), ktorým sťažovateľku zaviazal zaplatiť žalobkyni istinu s príslušenstvom a nahradiť jej trovy konania. Proti platobnému rozkazu okresného

súdu sa sťažovateľka bránila viacerými podaniami, ktoré okresný súd vyhodnotil ako tri samostatne podané odpory.

3. Okresný súd napadnutým uznesením z 27. septembra 2022 vydaným vyšším súdnym úradníkom odmietol odpory sťažovateľky podané 27. júla 2022 o 15.10 h a o 15.28 h a následne aj odpor podaný 29. júla 2022.

3.1. V odôvodnení konštatoval, že sťažovateľka síce podala 27. júla 2022 o 15.10 h a o 15.28 h odpory proti platobnému rozkazu elektronickým spôsobom do elektronickej schránky súdu autorizované podľa osobitného predpisu, avšak tieto neboli podané na predpísanom formulári, tak ako to vyžaduje zákon č. 307/2016 Z. z. o upomínacom konaní a o doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o upomínacom konaní“). Z tohto dôvodu ich okresný súd odmietol podľa § 12 ods. 1 písm. c) zákona o upomínacom konaní. Odpor sťažovateľky následne podaný 29. júla 2022 okresný súd odmietol podľa § 12 ods. 1 písm. b) zákona o upomínacom konaní ako oneskorene podaný.

4. Proti predmetnému uzneseniu vyššieho súdneho úradníka podala sťažovateľka sťažnosť, ktorú sudca okresného súdu napadnutým uznesením zamietol ako nedôvodnú podľa § 250 ods. 1 Civilného sporového poriadku (ďalej aj „CSP“) a žalobkyni nárok na náhradu trov konania o sťažnosti nepriznal.

4.1. V celom rozsahu sa stotožnil s rozhodnutím vyššieho súdneho úradníka o odmietnutí odporov sťažovateľky proti platobnému rozkazu podaných 27. júla 2022 o 15.10 h a 15.28 h v súlade s § 12 ods. 1 písm. c) zákona o upomínacom konaní z dôvodu, že sťažovateľka ich napriek riadnemu poučeniu nepodala na príslušnom elektronickom formulári, a preto nesplnila procesné podmienky stanovené § 11 ods. 2 zákona o upomínacom konaní. Vo vzťahu k námietkam sťažovateľky sudca akcentoval, že upomínanie konanie je upravené osobitným zákonom, ktorý vo vzťahu k Civilnému sporovému poriadku predstavuje *lex specialis* a ktorý na podanie odporu v elektronickej podobe vyžaduje v § 11 ods. 2 splnenie osobitných náležitostí, a to striktné použitie príslušného elektronického formulára a autorizáciu (formou kvalifikovaného elektronického podpisu alebo kvalifikovanej elektronickej pečate). Ak tieto podmienky nie sú splnené, následkom je odmietnutie odporu. V tomto smere poukázal na početné rozhodnutia ústavného súdu týkajúce sa obdobných vecí. Stotožnil sa taktiež so záverom vyššieho súdneho úradníka, že podanie sťažovateľky z 29. júla 2022 nie je možné považovať za doplnenie odporu z 27. júla 2022, keďže aplikácia § 125 ods. 2 CSP je v upomínacom konaní vylúčená, ale za ďalší samostatne podaný odpor, ktorý však bol podaný po uplynutí zákonnej lehoty, teda oneskorene.

II.

Argumentácia sťažovateľky

5. Sťažovateľka v ústavnej sťažnosti nasmerovanej proti napadnutým uzneseniam okresného súdu namieta nesprávne vyhodnotenie odporu podaného 27. júla 2022 a jeho následného doplnenia učeného podaním z 29. júla 2022. Uviedla, že proti platobnému rozkazu podala prostredníctvom Ústredného portálu verejnej správy 27. júla 2022 o 15.10 h odpor, no v dôsledku technických problémov pri nahrávaní elektronických príloh do elektronického dokumentu ho podala opätovne o 15.27 h. Tento odpor pritom obsahoval všetky náležitosti vyžadované zákonom o upomínacom konaní – bol podaný včas, oprávnenou osobou, bol vecne odôvodnený, ako aj autorizovaný podľa

osobitného predpisu. Len z opatrnosti sťažovateľka doplnila elektronickým podaním z 29. júla 2022 odpor podaný 27. júla 2022, ku ktorému priložila aj vyplnený príslušný elektronický formulár podľa § 11 ods. 2 zákona o upomínacom konaní. Z hľadiska formy podania odporu elektronickými prostriedkami teda boli dodržané všetky formálne aj materiálne náležitosti odporu, keďže tento bol doplnený o vyžadovaný elektronický formulár, ktorý však z obsahového hľadiska nemal vplyv na vecnú stránku podaného odporu. Domnieva sa, že ak okresný súd dospel k záveru, že odpor z 27. júla 2022 nebol úplný alebo zrozumiteľný, nič mu nebránilo, aby ju v súlade s § 129 CSP vyzval na jeho doplnenie či opravu.

6. Okresnému súdu sťažovateľka vytýka extrémne formalistický prístup uprednostňujúci formu pred obsahom, čím došlo k zásahu do jej základného práva na súdnu ochranu a práva na spravodlivé súdne konanie. Podľa jej názoru nemá opodstatnenie, aby sa na odpor podaný podľa zákona o upomínacom konaní vyžadovali prísnejšie a formalizovanejšie podmienky ako na podanie odporu proti platobnému rozkazu vydanému podľa príslušných ustanovení Civilného sporového poriadku v civilnom konaní. Napokon tvrdí, že zákon o upomínacom konaní nepredvída podávanie odporu v listinnej podobe a tento spôsob ani explicitne neupravuje.

III.

Predbežné prerokovanie ústavnej sťažnosti

7. Podstatou ústavnej sťažnosti sťažovateľky je namietané porušenie základného práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 ústavy a práva na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru postupom a napadnutými uzneseniami okresného súdu. Tvrdený zásah do svojich práv sťažovateľka identifikuje v postupe okresného súdu, ktorý jej riadne podaný a všetky zákonné náležitosti splňajúci odpor a jeho doplnenie nesprávne vyhodnotil ako tri samostatne podané odpory, a tiež v jeho prílišnom formalistickom prístupe pri výklade zákona o upomínacom konaní.

III.1. K napadnutému uzneseniu vyššieho súdneho úradníka:

8. V súvislosti s namietaným porušením základného práva podľa čl. 46 ods. 1 ústavy a práva podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru napadnutým uznesením vydaným vyšším súdnym úradníkom ústavný súd poukazuje na princíp subsidiarity zakotvený v čl. 127 ods. 1 ústavy, z ktorého vyplýva, že právomoc ústavného súdu je daná iba vtedy, ak o ochrane základných práv a slobôd nerozhoduje iný súd. Ústavný súd preto konštatuje, že nemá právomoc preskúmať napadnuté rozhodnutie vyššieho súdneho úradníka, keďže ho už meritórne preskúmal na základe podanej sťažnosti sudca okresného súdu, ktorý bol oprávnený a zároveň povinný poskytnúť ochranu právam sťažovateľky.

9. Z uvedeného dôvodu ústavný súd ústavnú sťažnosť v časti smerujúcej proti uzneseniu vyššieho súdneho úradníka a namietajúcej porušenie základného práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 ústavy a práva na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru odmietol podľa § 56 ods. 2 písm. a) zákona č. 314/2018 Z. z. o Ústavnom súde Slovenskej republiky a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“) z dôvodu nedostatku právomoci na jej prerokovanie (m. m. IV. ÚS 405/04, III. ÚS 133/05, IV. ÚS 155/2010, III. ÚS 311/2014).

III.2. K napadnutému uzneseniu sudcu:

10. Z obsahu napadnutého uznesenia vyplýva, že sťažovateľka v ústavnej sťažnosti prezentuje rovnaké námietky ako v jej sťažnosti podanej proti uzneseniu vyššieho súdneho úradníka. Úlohou ústavného súdu preto bolo posúdiť, či napadnuté uznesenie sudcu nevybočuje z rámca ústavnoprávnych požiadaviek kladených na zachovanie základného práva na súdnu ochranu a práva na spravodlivé súdne konanie, a teda či je ústavne akceptovateľné.

11. Problematikou používania elektronických formulárov v upomínacom konaní sa pritom ústavný súd opakovane zaoberal vo viacerých svojich rozhodnutiach, v ktorých dospel k záveru, že odmietnutie odporu proti platobnému rozkazu podaného v elektronickej podobe, avšak inak ako na vopred predpísanom elektronickom formulári, nevedie k porušeniu základných práv žalovaného (pozri napr. IV. ÚS 369/2020, I. ÚS 472/2020, I. ÚS 479/2020, I. ÚS 572/2020, IV. ÚS 192/2021, III. ÚS 608/2021, I. ÚS 141/2021, IV. ÚS 208/2021). Od uvedeného ustáleného záveru sa ústavný súd nemá dôvod odchyliť ani v tejto prejednávanej veci sťažovateľky.

12. Okresný súd konštatoval, že podania sťažovateľky z 27. júla 2022 o 15.28 h a 29. júla 2022 je potrebné považovať za ďalšie samostatné odpory, a nie za doplnenia odporu podaného 27. júla 2022 o 15.10 h, tak ako to tvrdila sťažovateľka. Možnosť aplikácie § 125 CSP a dodatočné doplnenie odporu okresný súd odmietol z dôvodu, že v zmysle zásady *lex specialis derogat lex generalis* sa pri aplikácii dvoch procesných noriem uplatní najprv norma osobitná (zákon o upomínacom konaní) a pokiaľ takej normy niet, potom prichádza do úvahy aplikácia noriem obsiahnutých v Civilnom sporovom poriadku. Vylučuje sa použitie ustanovení Civilného sporového poriadku v prípade, že zákon o upomínacom konaní upravuje určitú procesnú situáciu inak. K uvedeným ustanoveniam patria aj § 11 a § 12 zákona o upomínacom konaní osobitne upravujúce náležitosti odporu a postup pri ich nedodržaní. Predmetnému záveru okresného súdu nemožno z ústavnoprávneho hľadiska nič vytknúť. Súčasne ústavný súd nesúhlasí ani s tvrdením sťažovateľky, že okresný súd ju mal podľa § 129 CSP vyzvať na doplnenie či opravu odporu, ak mal za to, že ňou podaný odpor 27. júla 2022 je neúplný alebo nezrozumiteľný. Takýto výklad, ktorého sa sťažovateľka dožaduje, by však odporoval ustanoveniam zákona o upomínacom konaní, ktorý dodatočné doplnenie odporu, pokiaľ ide o presne stanovený spôsob jeho podania, neumožňuje.

13. V prípade odporov podaných sťažovateľkou 27. júla 2022 o 15.10 h a 15.28 h dospel okresný súd k záveru, že tieto nespĺňali podmienky podľa § 11 ods. 2 zákona o upomínacom konaní, keďže sťažovateľka ich síce podala autorizované podľa osobitného predpisu do elektronickej schránky súdu, avšak nepoužila na to formulár, ktorý je na to výslovne určený. Poukázal aj na skutočnosť, že sťažovateľka v konaní zastúpená právny zástupcom mohla zvoliť aj inú formu podania odporu (v listinnej podobe), keďže odpory podávané v listinnej podobe okresný súd bežne akceptuje (bod 19 napadnutého uznesenia, pozn.). Pokiaľ sťažovateľka tvrdí, že zákon o upomínacom konaní nepredpokladá podanie odporu v listinnej podobe, ústavný súd uvádza, že zákon o upomínacom konaní umožňuje podať odpor dvoma spôsobmi, a to písomnou formou – odpor podaný v listinnej podobe (povinnosť komunikovať výhradne len elektronicky zaviedol zákonodarca v § 15 ods. 3 predmetného zákona len pre žalobcu), a elektronickými prostriedkami (v tomto prípade musí byť podaný prostredníctvom na to určeného elektronického formulára, ktorý musí byť autorizovaný podľa osobitného predpisu). Zákon pritom akceptuje obe formy podania odporu a považuje

ich v zmysle účinkov podania za rovnocenné. Z uvedeného vyplýva, že žalovaný vzhľadom na svoje procesné postavenie je v určitej akceptovateľnej „výhode“, pretože na rozdiel od žalobcu má možnosť podať odpor proti platobnému rozkazu aj v písomnej forme osobne do podateľne okresného súdu alebo prostredníctvom poštového podniku. Ak sa však rozhodne pre elektronickú formu komunikácie, musí rešpektovať podmienky tejto formy komunikácie formulárového konania uvedené v § 11 ods. 2 zákona o upomínacom konaní (obdobne napr. IV. ÚS 12/2023).

14. Namietané uznesenie preto podľa názoru ústavného súdu zodpovedá zmyslu a účelu použitých ustanovení zákona o upomínacom konaní, pričom sa nie je možné stotožniť s argumentáciou sťažovateľky týkajúcou sa odopretia spravodlivosti v dôsledku formalistického prístupu okresného súdu pri posúdení splnenia podmienok na podanie odporu proti platobnému rozkazu vyžadovaných zákonom o upomínacom konaní. Ak totiž sťažovateľka napriek náležitému poučeniu (okrem iného) aj o spôsobe podania odporu proti platobnému rozkazu a taktiež o následkoch spojených s nepodaním odporu zákonom predpísaným spôsobom síce odpor proti platobnému rozkazu podala elektronickými prostriedkami, avšak nie prostredníctvom na to výslovne určeného elektronického formulára pre upomínacie konanie (čo napokon ani v ústavnej sťažnosti nepoprela), nemohlo dôjsť k porušeniu ňou uvedených základných práv. Nedodržaním prísne stanovených a vyžadovaných formálnych podmienok na podanie odporu sa preto sťažovateľka, ktorá bola navyše v konaní vedenom okresným súdom zastúpená kvalifikovaným právnym zástupcom, sama vystavila zákonnému následku v podobe odmietnutia odporov podaných okresnému súdu 27. júla 2022 v súlade s citovaným § 12 ods. 1 písm. c) zákona o upomínacom konaní. V tomto zmysle ústavný súd opätovne pripomína, že sťažovateľka mala objektívnu možnosť riadne uplatniť svoje procesné práva, t. j. podať odpor, a bolo na jej zvážení, akou formou tak učiní. O tom, že sťažovateľka si uvedomila nesplnenie svojej povinnosti, svedčí aj tá skutočnosť, že následne podala 29. júla 2022 ďalší odpor spĺňajúci už všetky zákonom vyžadované náležitosti, avšak tento bol podaný zjavne oneskorene, keďže zákonná lehota na podanie odporu sťažovateľke uplynula 28. júla 2022.

15. Ak teda okresný súd napadnutým uznesením sťažnosť proti uzneseniu okresného súdu o odmietnutí odporov sťažovateľky zamietol, nemožno také rozhodnutie považovať za arbitrárne a ústavne neudržateľné.

16. Z uvedených dôvodov ústavný súd odmietol ústavnú sťažnosť v tejto časti ako zjavne neopodstatnenú podľa § 56 ods. 2 písm. g) zákona o ústavnom súde.

17. Vzhľadom na odmietnutie ústavnej sťažnosti ako celku bolo bez právneho významu zaoberať sa ďalšími požiadavkami sťažovateľky uvedenými v petite.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu ústavného súdu nemožno podať opravný prostriedok.

V Bratislave (detašované pracovisko) 18. júla 2023

Jana Baricová
predsedníčka senátu